

Målnummer:	Ö2024-99	Avdelning:	
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	1999-09-28		
Rubrik:	Fråga i mål om verkställighet av betalningssäkring om det kunde anses framgå att egendomen tillhörde annan än gäldenären. 4 kap 18 § 1 st UB.		
Lagrum:	• 11 § lag (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter• 4 kap. 17 § utsökningsbalken (1981:774)• 18 § utsökningsbalken (1981:774)		
Rättsfall:	• NJA 1984 s. 375• NJA 1984 s. 456		

REFERAT

Länsrätten i Västmanlands län beslöt d 26 juni 1998 om betalningssäkring i C.S:s egendom för att säkerställa betalning av skatt. Kronofogdemyndigheten i Eskilstuna, Västeråskontoret verkställde d 29 juni 1998 beslutet genom att hos C.S. ta i anspråk en personbil Chevrolet Camaro av 1998 års modell.

C.S. överklagade kronofogdemyndighetens beslut till Västerås TR och yrkade att beslutet skulle upphävas. Till grund för överklagandet anförde han att bilen tillhörde Nicomec Kullager AB (Nicomec).

Riksskatteverket bestred ändring under anförande att C.S. hade bilen i sin besittning när den togs i anspråk och att det inte var utrett att bilen tillhörde Nicomec.

TR:n (rådmannen Lundqvist) anförde i beslut d 9 okt 1998: Enligt 11 § lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter skall i fråga om verkställighet av betalningssäkring tillämpas bl a 4 kap 17 och 18 §§ UB. Lös egendom får enligt 4 kap 17 § UB utmätas, om det framgår att egendomen tillhör gäldenären eller om han enligt 18 eller 19 § skall anses vara ägare. Enligt 4 kap 18 § 1 st UB anses gäldenären vara ägare till egendom som han har i sin besittning, om det inte framgår att egendomen tillhör annan. C.S. har ostridigt haft bilen i sin besittning när beslutet om betalningssäkring verkställdes. Han har dock, som hans inställning får förstås, gjort gällande att han inte haft bilen i besittning för egen räkning utan i stället innehaft den i egenskap av ställföreträdare för Nicomec och för bolagets räkning (s k osjälvständig besittning). Staten har bestritt att så varit fallet.

När utmätning - eller verkställighet av betalningssäkring - sker hos den faktiske innehavaren av viss egendom, skall egendomen på grund av bestämmelsen i 4 kap 18 § 1 st UB presumeras tillhöra denne, om inte annat framgår utåt. Om gäldenären invänder att han innehar egendomen för annans räkning, blir utredningen om detta ett led i prövningen av om presumptionen enligt 4 kap 18 i 3 UB för gäldenärens äganderätt kan anses bruten. (Se Gregow, Tredje mans rätt vid utmätning s 118, jfr s 106). För att utmätningen i ett sådant fall skall hävas efter överklagande av gäldenären, krävs således att gäldenären visar att egendomen tillhör annan och att han har innehaft egendomen för ägarens räkning.

När den i detta ärende aktuella bilen togs i anspråk enligt beslutet om

betalningssäkring framgick det, såvitt utredningen ger vid handen, inte på något sätt utåt att den skulle tillhöra Nicomec. C.S. har visserligen förebringat utredning som visar att bilen har förvärvats i Nicomecs namn samt att Nicomec redan i samband med köpet registrerats som ägare av bilen. Vidare framgår av, utredningen att pengar till betalning av bilen överförts från Nicomecs bankkonto till C.S:s bankkonto samma dag som betalningen erlades. Registrering i bilregistret av en viss fysisk eller juridisk person som ägare av en bil föregås emellertid inte av någon prövning av det civilrättsliga ägarförhållandet. Att Nicomec har registrerats som ägare av bilen är följaktligen inte tillräckligt för att det skall anses styrkt att bolaget är den verkliga ägaren. Nicomec är, enligt vad som framgår av utredningen, ett fåmansbolag i vilket C.S. i egenskap av aktieägare, styrelseledamot och verkställande direktör samt firmatecknare med behörighet att ensam teckna bolagets firma har ett avgörande inflytande. C.S. har följaktligen möjlighet att genom rättshandlingar i bolagets namn använda bolagets medel till bestridande av egna levnadsomkostnader. Att bilen har köpts i bolagets namn och betalats med pengar som tagits ut från bolagets bankkonto är under sådana förhållanden inte heller tillräckligt för att det skall anses styrkt att bilen tillhör bolaget.

På grund av det anförda lämnas C.S:s överklagande utan bifall.

C.S. överklagade i Svea HovR med samma yrkande som i TR:n. HovR:n beslöt att inte meddela prövningstillstånd. Sedan C.S. överklagat detta beslut beslöt HD d 26 febr 1999, med ändring av HovR:ns beslut, att meddela tillstånd till målets prövning i HovR:n (NJA 1999 not C 13).

Riksskatteverket bestred ändring i TR:ns beslut.

HovR:n (hovrättsråden Palmcrantz och Ljungqvist) meddelade d 16 april 1999 följande beslut: HovR:n fastställer TR:ns beslut.

Referenten, tf hovrättsassessorn Hellberg, var skiljaktig och anförde: Av, handlingarna i målet framgår att bilen har förvärvats med - ursprungligen - bolagets medel i bolagets namn samt att bolaget i samband med köpet har registrerats som ägare av bilen. Denna utredning får anses utgöra tillräcklig bevisning för C.S:s påstående att bilen tillhör bolaget.

På grund av vad som nu anförts upphäver jag Kronofogdemyndighetens i Eskilstuna, Västeråskontoret, beslut d 29 juni 1998 om verkställighet av betalningssäkring.

C.S. (ombud jur pol mag J.N.) överklagade och yrkade att HD skulle häva kronofogdemyndighetens beslut om verkställighet av betalningssäkring.

Riksskatteverket bestred ändring.

HD avgjorde målet efter föredragning

Föredraganden, RevSkr Wennström, föreslog i betänkande följande beslut: Skäl. C.S. är aktieägare, styrelseledamot, verkställande direktör i Nitontet Kullager AB med behörighet att ensam teckna bolagets firma. Kronofogdemyndigheten har verkställt ett beslut om betalningssäkring avseende en personbil av märke Chevrolet Camaro för C.S:s skulder. C.S. har gjort gällande att bilen tillhör bolaget.

Den betalningssäkrade bilen anträffades vid verkställigheten utanför C.S:s arbetsplats där den stod uppställd under den tid han befann sig på arbetsplatsen.

Enligt 4 kap 18 § UB föreligger en presumtion för att gäldenären anses vara ägare till lös egendom som han har i sin besittning. För att bryta den presumtion som besittning ger för gäldenärens rätt är det inte tillräckligt att saken är tveksam. Det krävs att det av utredningen i målet är styrkt att

egendomen inte tillhör gäldenären.

I 10 kap aktiebolagslagen (1975:1385) finns vissa bestämmelser om skydd för bolagets egendom genom bl a revisorernas uppgifter vid granskningen av bokföringen.

I målet är fråga om den bevisning som kan anses behöva förebibras för att ett fåmansbolag skall kunna hävda sin rätt till lös egendom när presumtionsreglerna i 4 kap 18 § UB kommer ifråga.

TR:n och HovR:n har i sina domskäl anført dels att registreringen i bilregistret inte medför att det är styrkt att bolaget äger bilen, dels att C.S. till följd av sitt förhållande till bolaget har möjlighet att genom rättshandlingar i bolagets namn använda bolagets medel till bestridande av egna levnadsomkostnader och att inköpet av bilen i bolagets namn och betalning med bolagets medel under sådana förhållanden inte är tillräckliga för att bolaget skall anses ha styrkt att bilen tillhör bolaget.

I målet är ostridigt att bilen förvärvats i bolagets namn, att bolaget redan i samband med köpet registrerats som ägare av bilen och att pengar till betalning av bilen överförts från bolagets bankkonto till C.S:s bankkonto samma dag som betalningen erlades.

De omständigheter som anføres ovan bör i ett ordinärt mål med en gäldenär och en tredje man anses tillräckligt för att styrka tredje mannens rätt (jfr NJA 1984 s 375). Utredningen om bilens inköp, registrering och betalning får även i ett mål av förevarande slag anses utgöra tillräcklig bevisning för C.S:s påstående att bilen tillhör bolaget. För att kullkasta denna bevisning måste ytterligare omständigheter som talar däremot förebibras av Riksskatteverket. Något stöd för att C.S. använder bolagets medel till bestridande av egna levnadsomkostnader eller andra för honom besvärade omständigheter har inte förebibrats i målet. Det får under sådana förhållanden anses framgå att bilen tillhör bolaget.

HD:s avgörande. Med ändring av HovR:ns beslut häver HD kronofogdemyndighetens beslut om betalningssäkring.

HD (JustR:n Lind, Svensson, Danelius, Victor, referent, och Pripp) fattade följande slutliga beslut: Skäl. Efter beslut i juni 1998 om betalningssäkring i C.S:s egendom skedde verkställighet d 29 juni genom att kronofogdemyndigheten tog i anspråk en personbil av märket Cbevrolet Camaro. C.S. har yrkat att beslutet om verkställighet skall upphävas på den grunden att bilen inte tillhör honom utan Nicomec Kullager AB.

I fråga om verkställighet av betalningssäkring skall enligt 11 § lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter bl a 4 kap 17 och 18 §§ UB tillämpas. Av 17 § följer att egendom får tas i anspråk för betalningssäkring om det framgår att egendomen tillhör gäldenären eller om denne enligt 18 (eller 19) § skall anses vara ägare. Enligt 18 § 1 st anses den som har lös egendom i sin besittning vara ägare till egendomen om det inte framgår att egendomen tillhör någon annan.

I målet är ostridigt att C.S. vid verkställigheten hade faktisk rådighet över bilen. Det har inte heller gjorts gällande att det skulle ha förelegat några omständigheter som gjort att det utåt framgick att C.S. endast hade en s k osjälvtständig besittning till bilen. Verkställighetsfrågan skall under sådana förhållanden prövas med utgångspunkt iden i 18 § 1 st upptagna presumtionsregeln (jfr NJA 1984 s 456 samt Gregow, Tredje mans rätt vid utmätning s 113). För att bilen skall vara fredad från verkställighet krävs alltså att det av utredningen kan anses framgå att bilen tillhör Nicomec Kullager AB.

Till stöd för att så skulle vara fallet har C.S. åberopat att bilen förvärvats i bolagets namn, att bolaget redan i samband med köpet registrerades som

ägare av bilen samt att betalningen av bilen skett med medel som kommit från bolagets bankkonto.

Vad C.S. åberopat vinner stöd av utredningen. Därmed föreligger omständigheter som normalt är tillräckliga för att bryta den presumtion som följer av besittningen av egendomen. För att egendomen ändå skall få tas i anspråk för verkställighet krävs då att det finns andra omständigheter som ger tillräckligt stöd för att egendomen likväl tillhör gäldenären (jfr Gregow, a a s 126).

Till stöd för att bilen tillhör C.S. personligen har anförts att Nicomec Kullager AB är ett fåmansbolag i vilket C.S. haft ett avgörande inflytande i egenskap av aktieägare, styrelseledamot, verkställande direktör och firmatecknare med behörighet att ensam teckna bolagets firma. C.S. skulle härigenom haft möjlighet att genom rättshandlingar i bolagets namn använda bolagets medel till bestridande av egna levnadsomkostnader.

Det är emellertid uppenbart att den omständigheten att Nicomec Kullager AB är ett fåmansbolag i vilket C.S. har ett avgörande inflytande inte i sig kan läggas till grund för slutsatsen att bilen i själva verket tillhör C.S.. Inte heller kan vad som i övrigt anförts om exempelvis bolagets andra bilaffärer eller formerna för betalningen av den nu aktuella bilen anses vara tillräckligt för att trots de av C.S. åberopade omständigheterna dra slutsatsen att bilen inte tillhör bolaget utan C.S. personligen.

HD:s avgörande. Med ändring av HovR:ns beslut upphäver HD kronofogdemyndighetens beslut d 29 juni 1998 om verkställighet av betalningssäkring.

HD:s beslut meddelades d 28 sept 1999 (mål nr Ö 2024-99).

Sökord: Betalningssäkring; Besittning; Äganderätt

Litteratur:
